

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ АКАДЕМІЇ

ПРОФЕСІЙНЕ ЗРОСТАННЯ МОЛОДІ: ІДЕЇ, ТРАЄКТОРІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ 2026

УДК 378.091.12:005.336.5-057.875

ББК 74.489.4

П 78

*Рекомендовано до друку вченою радою гуманітарного факультету
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 2 від 25 лютого 2026 року)*

Упорядники:

Циганюк Л. І., доктор філософії з музикознавства, доцент, доцент кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та методики музичної освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Качуринець Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри вокалу та диригентсько-хорових дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Професійне зростання молоді: ідеї, траєкторії, перспективи : збірник наукових праць студентської молоді / упорядники Л. Циганюк, Л. Качуринець. Хмельницький : ХГПА, 2026. Вип. V. 472 с.

Рецензенти:

Бучківська Г. В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України, професор кафедри образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та технологій, декан гуманітарного факультету Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Топорівська Я. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, декан факультету мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Зарицька А. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри музичного мистецтва факультету культури і мистецтв Волинського національного університету імені Лесі Українки

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори цих публікацій.

©Циганюк Л.І., 2026
©Качуринець Л.В., 2026

Ірина Гладка. Проектування меблів для малих просторів як підготовка студентів до реального запиту на ринку..... 264

Катерина Мельник. Особливості використання інтерактивного книжкового видання для дітей молодшого віку..... 268

Яна Гузікова. Проектування настільної гри як форма практико-орієнтованого навчання дизайнерів..... 273

Аліна Андрєєва. Портфоліо як інструмент самопрезентації та його роль у професійному зростанні творчих особистостей..... 280

Аліна Шандрівська. Художня виразність та освітній потенціал пластики малих форм у школі..... 285

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Тетяна Кузьміч. Використання міждисциплінарних зв'язків у мистецькій освіті..... 292

Ангеліна Горобець. Використання засобів мистецтва для підвищення професійної стресостійкості майбутнього вчителя..... 296

ОСВІТА

Вікторія Гевчук. Творчі завдання як педагогічний засіб розвитку мистецької компетентності..... 300

Кароліна Мех. Роль гри у формуванні творчих та художніх компетентностей учнів..... 308

Діана Штиль, Віта Павленко. Математичний сторітелінг як засіб розвитку критичного мислення молодших школярів на уроці математики..... 319

Марія Бузнякова. Інноваційні методи у викладанні образотворчого мистецтва: можливості голографічних технологій..... 326

Олена Ковальчук. Використання інтерактивних навчальних посібників у процесі викладання образотворчого мистецтва..... 338

Юлія Селіверстова. Типові анатомічні помилки у навчальних портретах початківців..... 344

Антон Галіцин. Інформаційно-комунікаційні технології обробки музики у роботі вчителя музичного мистецтва..... 350

Ангеліна Котляренко. Музична педагогіка в епоху TikTok: як повернути дітям здатність чути великі форми..... 355

Анна Заруднева. Педагогічні підходи до регулювання використання штучного інтелекту на уроці мистецтва..... 363

Юлія Мельник, Віта Павленко. Формування екологічної культури здобувачів на уроках технології..... 368

Анна Павленко. Формування творчих здібностей здобувачів на уроках технології..... 374

Олена Каліберда. Проектувальна діяльність у формуванні музично-творчих здібностей учнів початкової школи..... 380

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ПОСІБНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Олена КОВАЛЬЧУК,

магістрантка 1 курсу спеціальності А4.12

«Середня освіта (Мистецтво. Образотворче мистецтво)»

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

науковий керівник:

кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри

образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

Світлана ВОЛЬСЬКА

У статті проаналізовано особливості використання інтерактивних навчальних посібників у процесі викладання образотворчого мистецтва в умовах сучасного освітнього середовища. Розглянуто поняття інтерактивних навчальних посібників та визначено їх роль у активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Зосереджено увагу на поєднанні інтерактивних посібників із відповідними педагогічними методами, що сприяють розвитку творчого мислення, самостійності та емоційного сприйняття мистецтва. Визначено переваги використання інтерактивних навчальних посібників у мистецькій освіті та обґрунтовано доцільність їх упровадження у навчальний процес з метою підвищення ефективності навчання.

Ключові слова: *інтерактивні навчальні посібники, образотворче мистецтво, мистецька освіта, інтерактивні методи навчання, освітній процес.*

Сучасний освітній процес постійно змінюється, що пов'язано з активним використанням цифрових технологій та нових підходів до навчання. У зв'язку з цим зростає інтерес до інтерактивних методів і засобів навчання, які сприяють

більш активному залученню учнів до освітнього процесу. Особливо це актуально для уроків образотворчого мистецтва, де важливу роль відіграють візуальність, творчість та емоційне сприйняття. Метою даної статті є аналіз можливостей застосування інтерактивних навчальних посібників у процесі викладання образотворчого мистецтва.

У процесі викладання образотворчого мистецтва використання лише традиційних навчальних матеріалів не завжди забезпечує достатній рівень зацікавленості учнів. Саме тому все більшої популярності набувають інтерактивні навчальні посібники, які поєднують у собі текстову інформацію, ілюстрації, мультимедійні елементи та творчі завдання. Такі посібники створюють умови для активної взаємодії учнів з навчальним матеріалом і сприяють розвитку їхньої пізнавальної та творчої активності.

Інтерактивні навчальні посібники дозволяють урізноманітнити навчальний процес, зробити його більш доступним і цікавим для учнів. Вони допомагають краще засвоювати навчальний матеріал, стимулюють самостійну роботу та сприяють формуванню інтересу до мистецтва.

Отже, актуальність даної статті зумовлена необхідністю дослідження можливостей використання інтерактивних навчальних посібників у процесі викладання образотворчого мистецтва та визначення їх ролі у підвищенні ефективності навчання.

Поняття інтерактивних посібників. Інтерактивні навчальні посібники сьогодні розглядаються як важливий засіб активізації навчального процесу, що поєднує у собі текстову, візуальну та мультимедійні складові. Вони відрізняються від традиційних засобів тим, що передбачають активну участь учнів у процесі пізнання, стимулюючи їхню самостійну та творчу діяльність (Кожушко, 2020).

Під інтерактивними посібниками в контексті мистецької освіти можна розуміти такі навчальні матеріали, які не лише містять інформацію, а й пропонують учневі способи взаємодії з нею через практичні завдання, аналіз образів, творчі вправи або електронні модулі. Такі підходи сприяють кращому

розумінню навчального матеріалу, оскільки учень не просто сприймає інформацію, а активно працює з нею (Гаранжа, 2021).

Таким чином, інтерактивні навчальні посібники в мистецькій освіті слід розглядати не лише як засіб подання навчальної інформації, а як інструмент організації активної пізнавальної та творчої діяльності учнів. Їх використання сприяє переходу від пасивного сприйняття матеріалу до усвідомленої взаємодії з ним, що дозволяє глибше зрозуміти художні образи та закономірності мистецтва. Саме завдяки поєднанню інформаційної, візуальної та практичної складових інтерактивні посібники створюють умови для розвитку самостійності, творчого мислення й стійкого інтересу до образотворчого мистецтва.

Інтерактивні навчальні посібники можуть бути як у традиційному (друкованому з додатковими практичними завданнями), так і в електронному форматі, що дозволяє використовувати цифрові технології для розширення можливостей навчання. Наприклад, інтерактивні модулі, що включають візуальні пазли або мультимедіа, сприяють посиленню уваги та залучення учнів до мистецької діяльності (Очеретяна, 2022).

Також інтерактивні навчальні посібники розглядаються як складова педагогічних технологій, що дозволяють індивідуалізувати навчання, стимулювати діяльність учнів та сприяти розвитку творчого мислення. За даними досліджень, використання таких посібників створює умови для більш глибокого засвоєння навчального матеріалу, особливо у мистецькій освіті, де важлива не лише інформація, а й емоційне сприйняття та експериментальна діяльність (Руденко, 2015).

Отже, інтерактивні навчальні посібники – це не просто джерело знань, а комплекс засобів навчання, який поєднує в собі елементи взаємодії, самостійної творчої роботи та аналізу, що робить їх важливою складовою сучасного навчального процесу.

Використання інтерактивних навчальних посібників є тісно пов'язаним із застосуванням інтерактивних методів навчання, оскільки саме через відповідні

педагогічні прийоми забезпечується активна взаємодія учнів з навчальним матеріалом. Застосування таких методів на уроках образотворчого мистецтва сприяє розвитку творчого мислення, формуванню вміння аналізувати мистецькі твори та висловлювати власну думку.

У науковій літературі інтерактивні технології навчання розглядаються як ефективний засіб розвитку творчого потенціалу та самореалізації учнів. Зокрема, метод «мозкового штурму» сприяє активізації мислення школярів, формуванню вміння висловлювати власну думку щодо мистецьких творів, аналізувати художні роботи, робити узагальнення та пропонувати оригінальні ідеї. Під час опрацювання теоретичного матеріалу з ілюстрування книги цей метод може застосовуватися шляхом порівняння живописного твору Т. Яблонської «Над Дніпром» та ілюстрації В. Полтавця до поезії Т. Шевченка «Встала весна». Учитель організовує колективне обговорення, ставлячи запитання, а висловлені учнями думки та асоціації фіксує на дошці.

Не менш ефективним є метод асоціативного куща, який ґрунтується на залученні особистого досвіду та раніше здобутих знань учнів. На уроці образотворчого мистецтва він дозволяє за короткий час актуалізувати навчальний матеріал, зокрема з теми «Портрет», шляхом формулювання коротких тез, що розміщуються навколо ключового поняття. У результаті створюється схема-опора, яка полегшує сприйняття нового матеріалу та систематизує знання.

Методи інтерв'ю, «мікрофона» та опитування забезпечують залучення кожного учня до навчального процесу, надаючи можливість швидко й лаконічно висловити власну позицію в усній або письмовій формі. Такі прийоми доцільно використовувати як на етапі перевірки знань, так і під час підбиття підсумків уроку, наприклад у формі інтерв'ю «Чи знаєш ти мистецтво?» або «Яких відомих художників ти знаєш?» (Сторожук, 2012).

Зазначені інтерактивні методи ефективно реалізуються саме через інтерактивні навчальні посібники, які виступають дидактичним інструментом

організації активної пізнавальної діяльності учнів на уроках образотворчого мистецтва.

Висновки. У ході дослідження з'ясовано, що інтерактивні навчальні посібники є важливим компонентом сучасного освітнього процесу та ефективним засобом підвищення якості викладання образотворчого мистецтва. Їх використання сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, розвитку творчого мислення, формуванню навичок аналізу мистецьких творів і вміння висловлювати власну думку.

Встановлено, що поєднання інтерактивних навчальних посібників з інтерактивними методами навчання (мозковий штурм, асоціативний куш, метод «мікрофона» тощо) створює умови для активної взаємодії учнів з навчальним матеріалом та забезпечує більш глибоке його засвоєння. Особливого значення це набуває у мистецькій освіті, де важливу роль відіграють візуальність, емоційне сприйняття та практична діяльність.

Отже, впровадження інтерактивних навчальних посібників у процес викладання образотворчого мистецтва є доцільним і перспективним напрямом удосконалення навчального процесу, що відповідає вимогам сучасної освіти та сприяє підвищенню мотивації учнів до вивчення мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дробот, Б. В., Пацалюк, І. І., Базильчук, Л. В. (2025). *Інтерактивні технології у викладанні образотворчого мистецтва. Академічні візії.* <https://doi.org/10.5281/zenodo.17119723>

2. Дирда, А. А., Майборода, І. Е. (2020). *Використання інтерактивних методів навчання на уроках образотворчого мистецтва.* Мукачівський державний університет. http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7557/1/Use_of_interactive_teaching_methods_in_art_lessons.pdf

3. Кожушко, С. П., Лебідь, О. В., Олійник, І. В. (2025). *Інтерактивні методи навчання як засіб формування комунікативної компетентності майбутніх викладачів образотворчого мистецтва позашкільних закладів*

освіти. *Перспективи та інновації науки* (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»). *№ 5(51)*. С. 746-758. DOI: 10.52058/2786-4952-2025-5(51)-746-758.

<http://dspace.msu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/7557>

4. Очеретяна, Н. В. (2022). *Віртуальний пазл як інтерактивний модуль мультимедіа-ресурсу забезпечення мистецької комунікації молодших школярів у процесі навчання мистецтва дистанційно*. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/735307/>

5. Руденко, І. В. (2015). *Інтерактивні технології у формуванні творчої активності підлітків на заняттях з образотворчого мистецтва*. Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова. <https://enpuir.edu.ua/entities/publication/d5b3a59b-c4ef-4264-95e0-56fb7e36d72b>

6. Сазик, О. С. (2017). *Використання інтерактивних методів навчання на уроках образотворчого мистецтва*. <https://naurok.com.ua/vikoristannya-interaktivnih-metodiv-na-urokah-obrazotvorchogo-mistectva-54287.html>

7. Сульжик, Г. О. (2017). *Інтерактивні методи роботи на уроках образотворчого мистецтва*. <http://www.berezne.lib.rv.ua/files/obmyst.pdf>

8. Сторожук, О. (2012). *Інтерактивні технології навчання як засіб розвитку і самореалізації учня*. URL: <https://surl.li/xfgtsx>.

9. Гаранжа, А. В. (2021, грудень 8-11). *Використання інтерактивних методів навчання на заняттях з образотворчого мистецтва як засіб формування креативної особистості. Інноваційні практики наукової освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. URL: <https://surl.lt/nuqsrp>

